

“Cinégraphe Journal”. Έβδομαδιαίο περιοδικό, Ἀλεξάνδρεια. — Στὰ φύλλα τῆς 2 καὶ 9 Φεβρουαρίου ἡ εἰκονογράφησὶς τοῦ δείχνει σκηνές ἀπὸ τὴν ἄφιξιν τοῦ πρίγκηπα διαδόχου τῆς Ἰταλίας στὴν Ἀλεξάνδρεια. Διαβάζουμε ἄρθρα γιὰ τὶς συναυλίες Οὐμπερμαν καὶ Κορτό.

Στὸ *courrier littéraire* λέγεται γιὰ τὸ Νόμπελ ὅτι, “on voulait l’an dernier couronner l’Italie” ἀλλὰ γιὰ πολιτικούς λόγους δὲν δόθηκε τὸ βραβεῖο στὸν Ντανούντσιο ἢ στὸν Πιραντέλλο καὶ τὸ πήρε ἡ Δελένδα. Γιὰ τὸ κατοπινὸ βραβεῖο λέγει “on parlera de la France”. Μπορεῖ. Ἐμεῖς νομίζουμε ὅτι εἶναι καιρὸς νὰ σκεφθῆι ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ Νόμπελ ὅτι ἐπιβάλλεται πιά “de parler de la Grèce”. Ἐκτὸς ἐὰν πολιτικοὶ λόγοι — ἀρκετὰ ἄτοποι στὴν περίστασι — τὸ ἀποκλείουν : δηλαδὴ ὅτι ἡ Ἑλλὰς εἶναι μικρὴ δύναμις.

Στὸ φύλλο 22 Ἰανουαρίου τοῦ “*Journal des Hellènes*” βρῖσκουμε πολλὰ ἐνδιαφέροντα πράγματα—ἡ στάσις τοῦ Χάρντυ ἀπέναντι τοῦ ζητήματος τῆς ἐπιστροφῆς τῶν Ἑλγινείων μαρμάρων στὴν Ἑλλάδα· περὶ τῶν Βυζαντινῶν μνημείων· γιὰ τὴν μετάφρασι τοῦ Ὅμηρου στὸ ἰσπανικὸ ἀπ’ τὸν καθηγητὴ Σεγάλα· περὶ τῶν ἀναγκαίων μεταρρυθμίσεων στὴν ἐφορία τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησίας τοῦ Παρισιοῦ ἢ ὁποῖα, λέγει ἡ ἔφημερίς, “n’est plus destinée à recevoir les 500 Grecs d’autrefois” : οἱ Ἕλληνες τοῦ Παρισιοῦ εἶναι τώρα 20.000.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΣΤΙΣ 21 Φεβρουαρίου ἄνοιξε — στὴν Ἑλληνικὴ Λέσχῃ — ἡ ἐκθεσι τοῦ γνωστοῦ ἑλληνα ζωγράφου κ. Μίμη Παπαδημητρίου.

Οἱ 80 περίπου πίνακες πού μᾶς παρουσιάζει ὁ καλλιτέχνης εἶναι σχεδὸν ὅλοι ἐμπνευσμένοι ἀπὸ τὴν Ἀλεξανδρινὴν ἀτμόσφαιρα. Ὁ κ. Παπαδημητρίου — τοῦ ὁποῖου ἡ ἐργασία δείχνει ἀρτίστα μὲ δυνατὸ ταλέντο — ἔχει τὸ θάρρος καὶ ἐκθέτει τὶς μελέτες του. Ἡ εὐσυνείδητη αὐτὴ προετοιμασία του μᾶς ἐνθουσιάζει. Ὅταν πλάϊ στὶς ὑπέροχες ἐλαιογραφίες—ἀλεξανδρινὰ τοπεία — πού σὲ σταματοῦν μὲ τὸν ἄρτιο συνδυασμὸ χρωμάτων καὶ τὴν ἐμπειρὴν χρῆσι τοῦ φωτός, βλέπει κανεὶς τὴ μελέτη, κι’ αὐτὴ ζωγραφικὸ καλλιτέχνημα, βγαλμένη ἀπὸ χέρι γεροῦ ἀρτίστα, ἢ ἐντύπωσι πλουτίζει, ἢ αἰσθητικὴ συγκίνησι αὐξάνει.

Χώρια ἀπὸ ὑπαιθρο ἔχει μελετήσῃ καὶ τὴν ἀτμόσφαιρα τοῦ “ἔσωτερικοῦ” ὅπως μᾶς τὸ δείχνει μὲ τὰ δυὸ θαυμάσια σὲ σύνθεση, χρῶμα καὶ χαρακτηρισμὸ “ἔσωτερικά” του.

Στὰ ἕξη περίπτου χρόνια πού μελετᾷ τὴν Ἀλεξάνδρεια ὁ κ. Μίμης Παπαδημητρίου πρώτη φορά ἐφέτος μᾶς δίνει ἓνα σύνολο ἐργασίας ἀπὸ ὁποῖο πρέπει νᾶχει δίκαιες ἀξιώσεις. Τὰ ἔργα του εἴτε ἐμπροσθονιστικά, εἴτε νεοεμπροσθονιστικά, εἴτε νεοκλασικά, ἔχουν ἀτομικὴ σφραγίδα, τὸ ἰδιαιτέρο ἐκεῖνο γνώρισμα τῶν καλλιτεχνῶν μὲ στεριοθέμελη ἀξία καὶ ξέχωρο ζωγραφικὸ ἐγὼ.

Στὸ ἐρχόμενο τεῦχος μας — σ' αὐτὸ μᾶς λείπει ὁ χώρος—θὰ μιλήσομε λεπτομερῶς πάνω στὰ ἐκτεθέντα ἔργα.

ΣΥΓΧΑΙΡΟΜΕ τὴν ἑλληνικὴ Ἀκαδημία πού ἀπέκτησε ὡς μέλος της τὸν κ. Παῦλο Νιρβάνα. Ἡ μεγάλη ἀξία τοῦ Νιρβάνα δὲν χρειάζονταν τὴν διάκριση αὐτὴ γιὰ νὰ ἀναγνωρισθῇ, ἀλλὰ τὸ θεωροῦμε εὐτύχημα πού δόθηκε στὸ μεγάλο συγγραφέα ἢ εὐκαιρία νὰ ὠφελήσῃ τὰ ἑλληνικὰ γράμματα καὶ ὡς ἀκαδημαϊκός. Ὁ Ἀλεξανδρινὸς φιλολογικὸς κόσμος, ἃς προσθέσομε, εὐχαριστήθηκε πλείρια μὲ τὴν ἐκλογή αὐτὴ.

ΑΠΟ ΛΙΓΕΣ μέρες βρίσκεται στὴν πόλη μας ὁ ἐκλεκτὸς καλλιτέχνης κ. Α. Πρωτοπάτσης (Pazzi).

Ὁ γνωστὸς σκιτσογράφος — τοῦ ὁποῖου ἡ ἐργασία ἔχει ἤδη ἐκτιμηθῇ πολὺ στὴν Ἀθῆνα καὶ στὸ Παρίσι ἐτοιμάζει ἔκθεση.

Ἐκτὸς τῶν θαυμαστῶν σκίτσων του, ὁ κ. Πρωτοπάτσης θὰ ἐκθέσῃ καὶ διάφορες ἐλαιογραφίες, καὶ ἀκουαρέλες.

Τὸ ὠραῖο σκίτσο τοῦ συγγραφέα κ. Ε. Π. Παπανούτσου πού ἔχομε στὸ τεῦχος αὐτὸ δείχνει τὸ ξεχωριστὸ ταλέντο τοῦ καλλιτέχνη.

Χώρια ἀπὸ τὴν ζωγραφικὴν του ἀξία ὁ κ. Πρωτοπάτσης ἔχει καὶ τὸ χάρισμα τοῦ ποιητῆ· μᾶς ἔδωκε μερικὸς ὁμορφους στίχους του πού δημοσιεύομε ἐδῶ.

Ο ΓΙΑΝΝΗΣ Ο ΠΕΡΑΤΗΣ

Ἀλήθεια, δὲ γνωρίσατε τὸ Γιάννη τὸν Περάτη;
Δὲ λάγατε καμμιά φορά γιὰ κείνον νὰ μιλοῦνε;
Κρίμας! Τί πρόσωπο γλυκὸ καὶ τί καρδιά ὄλο πλοῦτος!

Ὅστος δὲν τὸ χώνεψαν ποτέ τους οἱ δικοί του
Ποῦταν, λέει, ἀδιαφόρητος κ' ἔγραφε μόνο στίχους.
Στὰ πρῶτα πρῶτα νιάτα του, πρὶν μάθει τί εἶνε πόνος,

Ἔτσι γιὰ τὴν ἀποκοτιά, τὸ Μπωντελαῖο μιμοῦνταν:
Πεσομιμοί, σατανισμοί, παραδοξολογίες...

Μὰ ὕστερα, σὰν τὸν ἄρπαξε στὰ νύχια ἡ ζωὴ, στὰ δόντια,

Κ' ἓνα ἓνα τοῦ θανάτωσε τὰ ὄνειρα, τὶς ἐλπίδες,
Ταρηγοριά δὲν τοῦμεινε ἄλλη παρὰ νὰ γράφει
Πραγούδια ἀπλᾶ, εἰδυλλιακά, πρόσχαρα, ἐλπιδοφόρα.

ΣΤΗΝ Αἴθουσα Στρατηγοπούλου (15 Φιλελλήνων — Ἀθήναι).
ἔγινε (5-29 Φεβρουαρίου) ἡ πολὺ ἐνδιαφέρουσα ἔκθεση ζωγραφι-
κῆς τῆς καλλιτέχνιδας Charlotte Μάκραμ Κανέλλου: Ἐλαιογρα-
φίες, ἀκουαρέλλες, σχέδια — μὲ θέματα ἑλληνικά. Σκηνογραφικὲς
συνθέσεις: Ἐκάβη, Προμηθεὺς Δεσμώτης, Οἰδίπους Τύραννος.

Ο Κ Γ. ΒΡΗΣΙΜΙΤΖΑΚΗΣ μᾶς ἔστειλε ἀπὴ Γαλλία ἓνα σημείωμα
—“Ἀλεξανδρινοὶ φίλοι τοῦ Καβάφη στὸ Παρίσι”— τοῦ δημοσιεύ-
οιμε μὲ πολλὴ εὐχαρίστηση. Τὰ σημειώματά του ὁ κ. Βρῆσιμιτζά-
κης τὰ γράφει πάντα μὲ μπρῖο· ὁ Τέλλος Ἄγρας εἶπε κάποτε:
ποῖος δὲν ἐδιάβασε μὲ τὴν μεγαλύτερη ἀπόλαυση καὶ τὸ παρα-
μικρὸ σημείωμα τοῦ Βρῆσιμιτζάκη.

“Ἄν εἶναι ἀληθινὸ ὅτι “ἀδύνατο νὰ συναντηθοῦν Ἀλεξανδρινοὶ
χωρὶς ὁ λόγος νὰ πέσει γιὰ τὸν Καβάφη”, ἰδιαίτερα ἐφαρμόζεται
ἡ παρατήρησις αὐτὴ στοὺς Ἀλεξανδρινούς ποῦ ζοῦν στὸ ἔξωτερικό.
“Στοιχεῖον ἐνώσεως ψυχικῆς καὶ πνευματικῆς” μπορεῖ λοιπὸν νὰ
ὀνομασθεῖ ὁ ἀλεξανδρινὸς ποιητὴς καὶ τὸ ἔργο του. Τοῦ ὀφεί-
λομε τόσες ὥραϊες στιγμὲς ψύχαγωγίας. Ἄν δυστυχῶς ἀληθεύει
πῶς οἱ “ἀταξειδευτοὶ” ἀλεξανδρινοὶ τὸν παραγνωρίζουν, τὸ ἐναντίον
συμβαίνει γιὰ τοὺς «ταξειδεμένους» τοὺς *uomini navigati*, γιὰ νὰ
θυμηθῶ μιὰ προσφιλῆ μου ἄλλοτε ἔκφρασι. Καὶ πέρνω βέβαια τὴ
λέξι ταξειδεμένος *navigato*, πρὸ πάντων στὴν μεταφορικὴ τῆς
ἔκφρασι, ἄνθρωποι δηλ. μὲ πείρα ζωῆς.

“Γιὰ νὰ περιορισθῶ στοὺς Ἀλεξανδρινούς τοῦ Παρισιοῦ πόσες
φορὲς στὶς κουβέντες τοὺς ὁ λόγος ἔγινε γιὰ τὸν Καβάφη. Ἡ
σκιά τῆς ἐπιβλητικῆς του φυσιογνωμίας πότε καὶ δὲν παρίστατο
στὲς συζητήσεις μας; Συζητητὲς δέ; ὅλοι θαυμασταὶ τοῦ *maître*
τῆς ἑλληνικῆς τέχνης. Θὰ ἀναφέρω: τὸν φιλόσοφο καὶ ἱστορικὸ
Γιάννη Σαρεγιάννη, τοὺς ζωγράφους Γιάννη Μηταράκη καὶ Pa-
rpageorges, τὸν στωϊκὸ φιλόσοφο καὶ φυσικοεπιστήμονα Θεολόγο
Τσαλίκη, τὸν νέον Ἀμμώνιον Σακκᾶν (Λάμπρο Σκλαβοῦνο), τὸν
αἰσθητικὸ καὶ κοινωνιολόγο Ἡρ. Φυσεντζίδη, τὸν κοινωνιολόγο
Κυριάκου, τὸν παλῆ φίλο τοῦ Καβάφη Στάμο Ζερβὸ (συγγραφέα
τῆς Γυναικῆς Σκλάβας), τὸν μουσικὸ Χαραλάμπη, τὸν ζωγράφο
Ἰερωνυμίδη....

“Ἐννοεῖται πῶς ὅτι συμβαίνει στὸν κύκλο αὐτὸ τῶν Ἀλεξαν-
δρινῶν, τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ ἄλλους κύκλους ἀλεξανδρινῶν,

ποῦ δὲν ἔτυχε ὁμως νὰ συναντήσομε κατὰ τὴν σύντομη διαμονή
μας στὸ Παρίσι.

“Ἡ κουζίντες φαιδρύνονται κάποτε ὅταν de fil en aiguille ὁ
λόγος πέσει σὲ ἀκίνδυνους πλέον ἐχθρὸς τοῦ Καβάφη, ποῦ ἐξα-
κολουθοῦν ἀκόμη νὰ ἀρνιοῦνται τὴν ἀξία τοῦ ποιητοῦ, παρουσιάζοντας ἔτσι στὰ μάτια μας ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ κωμικὰ θεάματα ποῦ
μποροῦσε νὰ συλλάβει ἡ φαντασία μας. Νὰ ἀναφέρω ὀνόματα;
Μὰ ἀξίζει τὸν κόπο; Ἡ τιμὴ θὰ τοὺς ἦταν πολὺ μεγάλη”.

Ο ΓΝΩΣΤΟΣ ΛΟΓΙΟΣ καὶ κριτικὸς κ. Μ. Βάλσας ἀνέλαβε στὸ
Γαλλικὸ περιοδικὸ «Revue Méditerranéenne» τὴν κριτικὴ τῶν
ἐλληνικῶν γραμμάτων, καὶ παρακαλεῖ ὅσους ἐνδιαφέρονται νὰ
γίνει λόγος γιὰ τὰ βιβλία τους καὶ τὰ περιοδικὰ τους νὰ τοῦ τὰ
στέλνουν: Μ. Βάλσα, rue Damrémont, 82. Paris (XVIIe).

Ἡ “ΙΣΙΣ” μᾶς ἐπιτίθεται μὲ τὸν συνηθισμένον ἀσύστολον τρόπο
τῆς ποῦ πολλὰ στοίχησε ἴσαμε τώρα στὸν Διευθυντὴ τῆς. Βέβαια
περιοδικὸ τῆς σειρᾶς τῆς “Ἀλεξανδρινῆς Τέχνης” δὲν ταιριάζει
νᾶρθεῖ σὲ διαπληκτισμοὺς μαζύ τῆς, καὶ νὰ τῆς ἀπαντήσει ἀνάλογα.
Τὸ ὅτι δὲν εἶναι σὲ θέσῃ νὰ συμφωνήσῃ μὲ τὴ γνώμη μας δὲν μᾶς
ἐκπλήττει καθόλου, καὶ ἀρχίζομε νὰ ἐννοοῦμε τὸν χαρακτηρισμὸ
ποῦ τῆς δόθηκε ἀπὸ μεγάλο Ἀθηναϊκὸ ὄργανο «Νέα Ἑστία»
ποῦ τὴν ἀπεκάλεσε περιοδικὸ “ὅπου εὐρίσκει θέσιν κάθε μορφή”.

Ο Κ. ΚΟΣΤΑΣ ΒΕΛΜΥΡΑΣ γράφει, στὴν «Ἐθὼν» τῆς 4 Φεβρουαρίου,
ὅτι ὁ Καβάφης σφετερίζεται τὸν τίτλον τοῦ ποιητῆ. Τὴν ἀνοησία του
τὴν ἐκφράζει σὲ ὀκτώ λέξεις τυπωμένες — παιδικαῖα καμώματα
— μὲ κεφαλαῖα γράμματα. Τὰ στοιχεῖα αὐτὰ κάμνουν τὴν ἀνο-
ησία νὰ φαντάζῃ ἀκόμη μεγαλύτερη. Ἀναφέρει γιὰ τὸν ἑαυτοῦ
ὅτι εἶναι “νέος”. Μπορεῖ νὰ εἶναι νέος στὰ χρόνια. Πνευμα-
τικά, ὁμως, γιὰ νὰ μὴ παραδέχεται τὴν ποίησιν τοῦ Καβάφη μᾶς
φαίνεται ὅτι εἶναι παλαικὸς καὶ μπαγατάκος· βέρο γεροντάκι.
Λέγει ἐπίσης ὅτι ὁ Παρορίτης σφετερίζεται τὸν τίτλον τοῦ διηγη-
ματογράφου, καὶ ὁ Συναδινὸς τοῦ θεατρικοῦ συγγραφέα. Κουτα-
μάρες. Ὁ Παρορίτης καὶ ὁ Συναδινὸς εἶναι συγγραφεῖς μὲ ἀξία
ἀναγνωρισμένη.

ΓΡΑΦΟΝΤΑΣ γιὰ τοὺς Ἀλεξανδρινοὺς λογιῶς (Ἰσὶς 18 Φεβρ.) ὁ
κ. Μαλᾶνος τοὺς χωρίζει παράδοξα σὲ δύο κατηγορίες: σὲ κερδοσκο-
ποὺς καὶ μεσίτες. Προκειμένου γιὰ τὸν κ. Μαλᾶνο δὲν δυσκολευό-
μαστε καθόλου νὰ τὸν κατατάξομε. Βεβαίως ἀνήκει στὴν πρώτη
κατηγορία: κερδοσκόπος — ἀλλὰ κερδοσκόπος ἀπὸ κείνους ποῦ
μοιραίως αἰωνίως χάνουν γιὰτὶ δὲν ἔχουν ἀρκετὸ κεφάλαιον νὰ
βαστάξουν τὴν position τους.